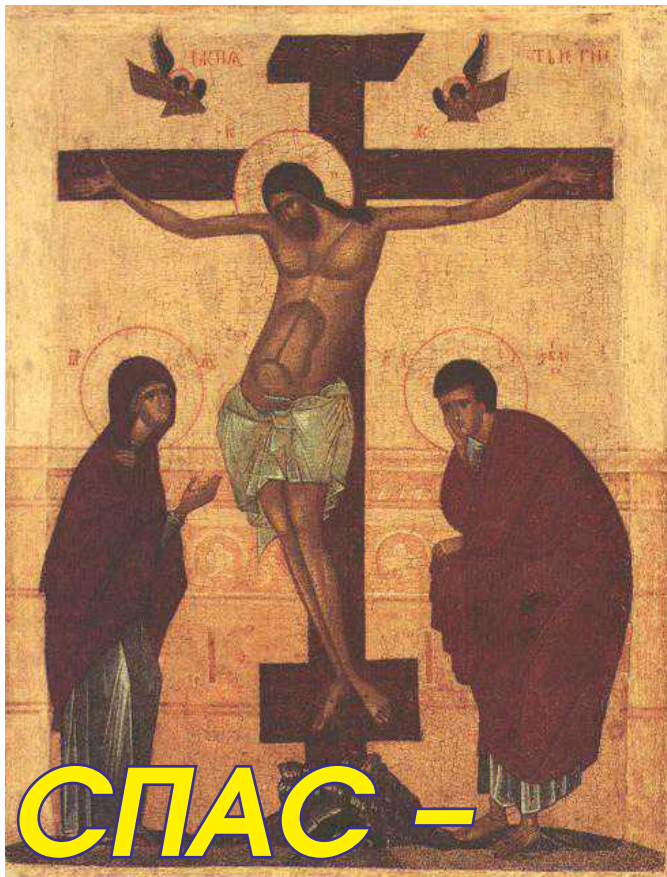

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

Шўм-чон шзолык

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ГАЗЕТ 5-лҥ № 2013-ий АВГУСТ

Иошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший архиепископ Иоаннын благословитымыже почеш

СПАС –

УТАРЫШЫН ПАЙРЕМЖЕ

Августышто Утарышым да Юмын Авам чаппандарыше икмыняр пайрем улыт. Нуным капыкыште Спас маным. Тыгай пўм «Спаситель» шомак гыч пийын.

14 августышто - икымше Спас. Рушпаже тыге йонга: происхождение (изнесение) Честных Древ Животворящего Креста Господня. Тиде кечын ожнысек, вўдым освятитпаш манын, Крестный ход гене черке гыч памашыш, энгерыш пеш пагалыме Ипандарыше Ыресым пуктынымт. Яппаште, опа уремпаште юмонгам, ыресым нумалын, святой вўдым шыжыктен эртымеке, ег-влак да вопык ўмбачат тўрпö чер корангын.

Эше тиде пайрем руш князь Андрей Боголюбский ген грек император Мануилын пўмышт гене кыдалтын. Нуно коктынат XII курымышто ик жапыштак пеш пагалыме Ыресын куатше, чыпа чаманыше Спасительын да Юмын Аван полшымышт гене шке тушманыштым сегеным.

14 августышто тыгак черкыште мўйым освятитплат. Сангене мўкш ончыш-влак черкыш эргенак толыт, мўйыштым освятитпыктат да ужалаш пукташ вашкат. Икымше Спас гыч тўнгалын, Юмын Аван Успенийже, 28 август, марте пўтö кая.

19 август - кокимшо Спас. Тиде - Преображений кече, Господьын шке тунемшыже-влак ончылно волгалт вашталтмыже. Калыкыште Олма Спас але Кокла Спас маным. Фавор курык умбалне Господь Иисус Христос эн пишып кум тунемшыже ончылно шке Юмын чапшым ончыктен. Кенета тудын чурийже кече гай волгалтын, вургемже пум гечат ош тусым напын. Петр, Иаков, Иоанн апостол-влак пудмышт гене камвозыным. Тиде жапыштак нуно Иисус Христос гене Тошто Сузынын пророкшо, Моисей ден Илиян, мутланымаштым ужыным да пеш йывыртеным. Тынеш пурышо кажне ег вес туняште тыге волгалт вашталтшашлан ушаныже манын, Юмо тиде кончыш гоч ончыктен.

Черкыште пайрем службо геч вара олмам, виноградым да мопо саскам освятитлат. Сандене тиде кечын шуко калык толеш, пакчасаскам ситышын куштымышлан Юмылан тауштен кумалеш.

28 августышто 12 кузу пайрем гыч иктыже - Юмын Аван Успенийже. Тиде мут мален колтымым ончыкта. Вет курымашлык ипыш могырым ончаш гын, колымаш уке. Ик жаплан айдемын капшым рокыш тоят, а Иисус Христос кокимшо гана толмекше чыла егым ыпыжта. Юмын мутшо почеш, мланде кажне еглан капкыжым пörтыпта да чон уэш шке капышкыже пура. Тыпеч вара айдеме курым-курымеш илаш тунгалеш. Тиде туныктымашын чын улмыжым Юмын Аван Успенийже раш почын ончыкта.

Тиде туня гене чеверпасаш жап толын шумеке, Мария Удыр чыла пишыпже-влакым шкеж деке поген да поро мут гене пылпандарен. Кажныже Тудын мутшым колнеже улмаш. Вет Мария Удыр геч ала-могай поро да куаным кондышо волгыдо лектын шоген. Апостол-шамыч тиде жапыште тюрпö эпыште поро уверым ойлен туныктен коштыным. Святой Шулпыш чылаштым пыл гене напын конден, да нуным кузу ормаш авалтен. «Тиде могай кузу öрыктарыше пашалан ме ик татыште тышке погыненна», - ойленыт апостол-влак. Мария Удыр нуным вашпийын да умылтарен: «Ынде тиде туня гене чеверпасаш мыланем жап шуын, йöратыме Эргым, мыйын Юмем, деке уло чонем гене кайынем».

Кажне апостол гене уло чон гене мутланемеке, нуным порын сузынлен. Вара апостол-влак пийме пöлемыште пеш тампе улш шарпен да ангел-влакын мурымышт

шоктен. Кенета пеш кузу волгыдо чыла волгалтарен, пыл помышышто, Суксо-влак коклаште, Иисус Христос шинчалан койшын толын да Юмын Аван чонжым. Шке эн яндар кидышкыже напын. Мария Удырын капше тампе омо гене мален колтыммо гае мален колтен. Вара Тудын капшым Апостол-влак да чыла пишыпже гене пырля Суксо-влакын погынышт шугар марте пеш кузу чап гене ужатеным.

29 август-Иисус Христосын Нерукотворный образше юмонгам Константинополь ола гыч Егесыш кусарыме пайрем.

Ефрат энгер воктенысе Егес олаште ипыше калык Иисус Христосын чер геч тörпатымыжым нален. Сагланак проказа чер гене орпаныше Авгарь пуман кугыжа Спаситель деке Ананий суретчым колтен. Но Спаситель Авгарьым паремгаш каен кертын огып. Ананий Иисусын образшым суретлаш пийын: Тудын образше кажне гана вашталтмылан көра сурет лектын огып. Тунам Утарыше шургыжым шуйптен, солык гене уштыпын. Ты солыкеш Иисус Христосын образше суретлаш кодын. Авгарь тиде образым уло ушанже гене напын, капышкыже пыштен да шуко чер геч эрнен. Тыпеч вара тудым олашке пурымо капка умбаке веранденым, кузу чапыште кученым.

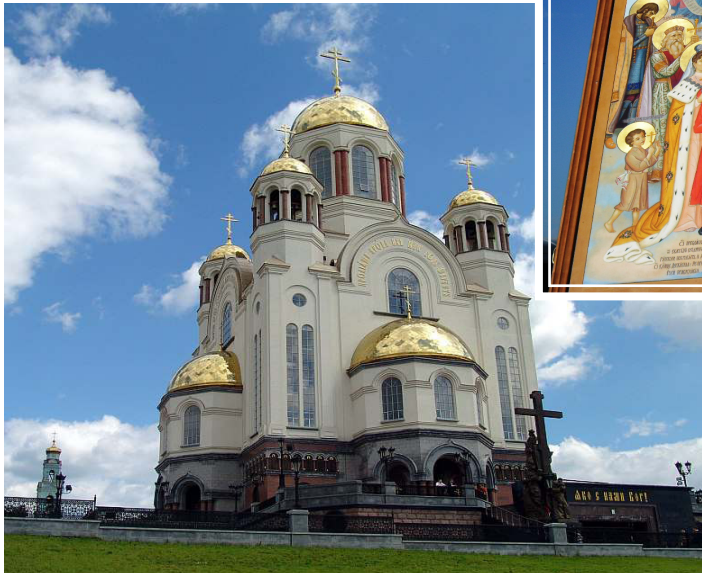
500 ий коклаште пеш шуко кузу вашталтыш пийын, ты жапыште тиде образат мондалтын улмаш. 545 ийыште Егес олашке сенгаш пийдыме тушман керыптын. Тиде олан епископшылан Юмын Шочыктышо Ава (Пресвятая Богородица) кончен, олан капка умбалныже улшо да мондалтше образым почаш күйштен. Тыге ола утаралт кодын.

944 ий 29 августышто Иисус Христосын Нерукотворный образше юмонгам Егес гыч Царьградыш (Константинопольыш) наңгаеным. Тудын пумеш 29 августышто пайремым напемгат. Калыкыште тудым кумшо Спас але Пүкш Спас маным.

Иисус Христосын Нерукотворный образше юмонга пайрем ик эн пагапымылан шотлапмеш.

Екатеринбург гыч

Кострома марте

2013 ий 19 майыште Екатеринбург опа гыч Крестный ход лектын. Тудо Романов тукымлан 400 ий теммылан пӧлеклаптын. Андрей Анатопьевич Барджын вуйлатымыж почеш пу наре ег, Николай II кугыжа да святой-влакын иконыштым кучен, Кострома опа марте тарванен. Кайышыштпа шуко

яп ден опашке пуреныт.

Крестный ход мемнамат ӧрдыжеш коден озып. Тудым вашпяш манын, 27 июнышто, уло благочиний гене автобускаше, машинапашке шинчын, Шуварово япышке кудална. Япже кугу озып да шукын озыт иле гынат, сайын ямдылалтыныт. Яп покшелне үстембалым шындыныт, кочкышым погеныт. Крестный ходым вашпийын сийпымек, Вүрзым

(Уржум) опа гыч топшо-влак кугыжа да святой-влакын иконыштым гене крестный ход Косопапово села могырыш умбакыже Шернур кундеммыш тарванышна.

Азан-сопаш шумо геч ончыч Крестный ходым яп калык кинде-шинчал гене вашлие. Ег-влак ешаралташ тунгалыч. Черкыш миен шумешке 200 нарыш погынышт. Визак кас службым тунгална. Крестный ход гене топшо-влакым пукшен-

мапаш колтышна. Эрлашыжым Божественный Питургийым служитпен, эр кочкышым ыштен, молебным служитпен, Шернур посёпко могырыш тарванышна. Вашлияшыже Калеевошто кутырен келшенна ыле. Туштат молебным служитпен иконым шупшалме да Крестный ход гене чеверпасыме. Николай II

куснен.

Крестный ход гене эртыме годым кажне айдеме молитва шӱпш гене кая. Тыгодым тудын чонжо Юмо деке мелын савырна, осал гечын эрна, волгыдо шонымаш гене темеш да моткоч куана. Сагланак кажне яп калык тудым кугу уна семын уло чон порыпыкшо да тичмаш кинде шинчал гене вашлиеш, үстем тич сийым пога.

Николай II кугыжа да святой-влакын иконыштым нумалын эртыше Крестный ход кажне япысе калыкын чонешыже келге поро кышам коден.

Иерей Александр МИПЮТИН.
Марий Турек район,
Косопапово села.

ПРИЧАСТИЙ ТАИНСТВЕ

Причастий - тиде таинстве, кинге ген йошкар арака гыч таинственно пийше Иисус Христосын кап ген вуржым шке көргышкө налмаш. Тиде таинстве гоч Юмыпан ушаныше ең Христос гене «ушаштеш». Пытармыш орпаныме (страдание) да копымо геч ончыч, «Тайная вечеря» годым Юмо причастийым подыпмо таинством пенгыдемген.

Кочмышт годым Иисус киндым напын, благословитпен, каткапен, тунемшыже-влакпан пуэден да капасен: «Напза, кочса: тиде - Мыйын Капем». Вара чашым напын, тауштен пелештен, нуныпан пуэн да капасен: «Тышечын чыпанат йуза. Тиде - языкыштым кудалмышт манын, шуко ең верч йоктарыме Мыйын У Сугынь Вүрем». (Еванг. от Мат.: 26, 26-28.)

Иисус нуныпан капасен: «Чынак, чынак тыланда ойлем: Айгеме Эрдын Капшым огыда коч да Вүржым огыда йу гын, тендан көргыштыда ылышда ок пий. Кө мыйын Капем кочкеш да Вүрем йуэш, тудын курымашлык ылышыже уло, да пытармыш кечын мый нуным ыпыжтем». (Еванг. от Иоанна: 6, 53-54.)

Причастийым подыпмо таинстве грек йылмыште евхаристий (тауштымаш, благодарение) маналтеш.

Икымше христиан-влак кажне рушарнян причастийым подыпыныт. Святой черке кажне

пүтө годым тиде таинством - причастийым - подыпаш сугыньла.

Игалыкыште пүтө нып гана пиеш. Тыгак вургече ген кугарня пүтө кече уыт. Причастийпан тыге ямдыпалтын, кум кече пүтым кучыман, кум каноным пудман: Иисус Христоспан, Юмын Авапан, Ангелпан. Кас службыш толман. Эргене черкыш кочде-йүде мыйман, языком касарен, причастийым подыпман.

Причастийын вийже кузу. Тугланже чот ушанаш күпеш, пүмжыпан веле ямдыпалтман огып. «Страх Божий» пийшаш. Причастийым подыпмек, непылык монгалтеш, куштыпгылык, паскалык шижалтеш, чонпан куан, благодать пуалтеш.

Поснак шонго, ипалше-влакпан, черле егпан причастийым подыпман.

Мо тыгай причастий - огына пале. Причастий подыпге вес туняшке каят. Ипышыште шуко эрык упмыпан көра самырык ең куштыпго корным ойыра. Шум-чон эрыкым, паскалыкым, утаралтмашым кушто муш? Языкым касарымаште, причастийым подыпмаште

огып мо? «Юмын кузгжаныш шке шум-чон көргыштыда!» - тыге Юмо капасен. (Царство небесное внутри вас).

Юмын сугыньжо почеш, тиде таинстве эреак черкыште, службо годым эртаралтеш. Ме тудым питургий манына. Питургий годым святой Шүпышын вийже гене кинге ген йошкар арака

Иисус Христосын Капше ген Вүрышкыжө савырнат.

Причастийым подыпмо геч вара тауштымо молитва-влакым пудман.

А ме шукыж годым причастийпан күпеш семын огына ямдыпалт, молитвам пудаш өрканена, чытышна шагал, черкыште мутпанен шогена...

Сотнур селасе Святой Троице пүмеш черкын настоятельже иерей Игорь Сапаев. Волжский район.

Н.А.Федосееван лүмжым «Шүм-чон изолык» газетыштына ик гана веле огыл ужында. Ынде шкеж денат палымым ыштена. Надежда Александровна Курыкмарий район Цыгановоялеш шочын кушкын. Пайгусово школым тунем лекме деч вара Марий кугыжаныш университетын марий пөлкашкыже тунемаш толын. 1996-2000 ийлаште тиде университетын марий литератур да фольклор кафедрьж пелен аспирантурышто шинчымашыжым нолтен. И.Н.Ульянов лүмеш Чуваш кугыжаныш университетыште кандидатлык диссертацийым арален. Кызыт В.М.Васильев лүмеш МарНИИЯЛИ-ште литератур пөлкаште тырша. Курыкмарий йоча-влаклан икмыняр методический комплектым ямдылен, 80 утла шанче пашам возен. Республикысе да финн-угор тўнясе изданий-влак дене кылым куча. Тиде деч посна Н.А.Федосеева Руш Православный черкын Йошкар-Оласе Епархиальный управленийже пелен пашам ыштыше Кусарыше комиссийын енге. Пытартыш вич ийыште

тиде комиссий «Курыкмарла псалтирь», «Курыкмарий йылме дене часослов», «Олык марла псалтирь» книга-шамычым луктын. Шуктым пашажым кўкшын аклен, тений Марий Эл Республикын тўвыра министерстве Надежда Александровнам С.Г.Чавайн лүмеш «Калык верч тыршымаш» медаль дене палемден. Ме коллегынам уло кумылын саламлена! Илышыштыже, пашаштыже эре Юмо полшыжо, манына. Редколлегий.

Ачам ден кугешнем

Ачам, Иван Арсентьевич Астров, изиж годымак чолга, писе рвезе пийын. Школыштан тале спортсменлан шотлаптын. Сагланак тудым армийыште десантний войскашке служитпаш коптеным. Афган сарыште пияшыже погалын. Тушто тудо вяян, пўдгымō упмыжым ончыктен. Ик тале кретапмаште непын сусьрген. Шуко жап госпитальыште киен.

Ачамын онжым орген, медаль да значок-влак сыпнештарат. Мыят ачам гай вяян, тале, пўдгымō, поро айгеме пийнем. Ме ачанам пеш йоратена да тудын гене кугешнена.

Миша Астров, 4-ше класс.
Звенигово район, Чакмарий школ.

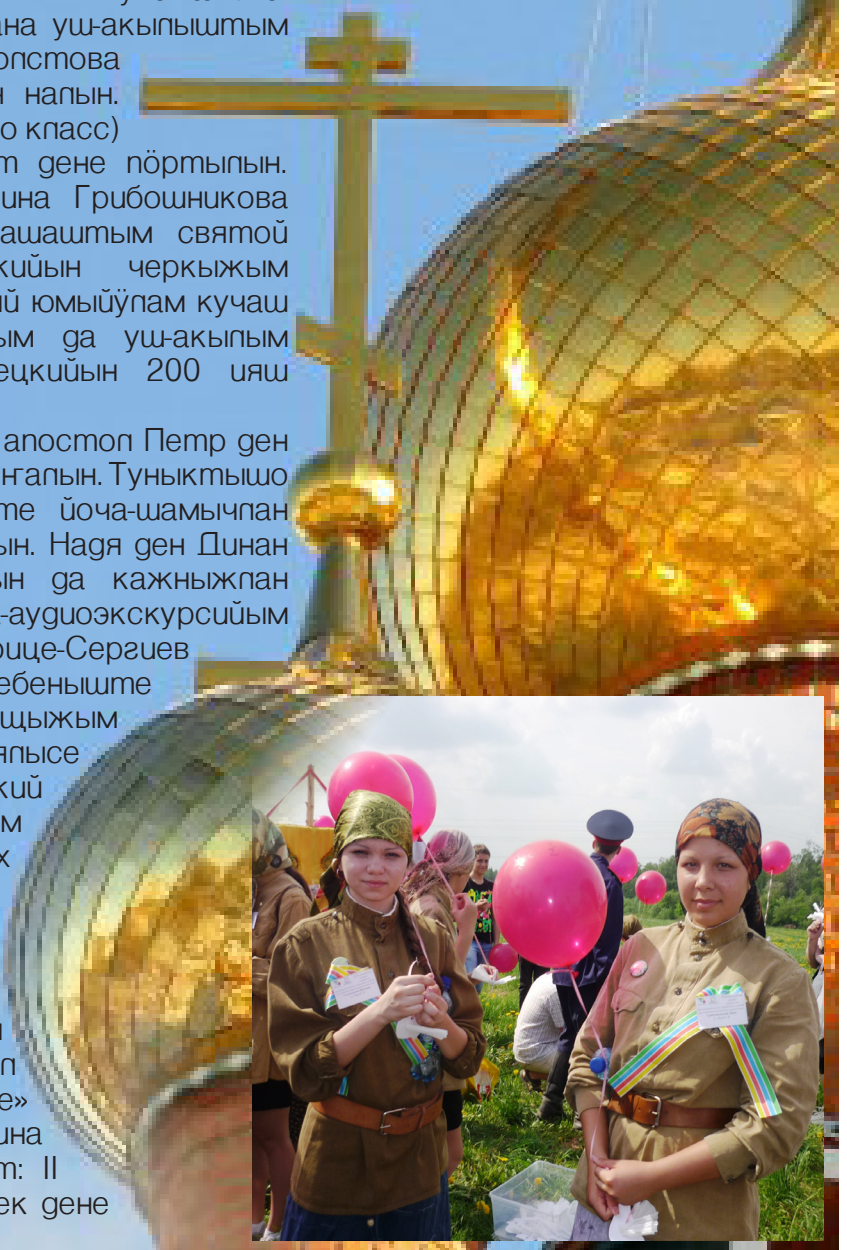
16-19 майыште Москваште Православный черкын историйжым шымпыше тунемше-влакын кудымшо гана конкурсышт эртен. Тений тудо преподобный Сергей Радонежскийын 700 ияш пумгечыжлан пӧлеклаптын. Конкурсыш Россиян 16 регионжо гыч йоча-влак миеным.

Кундеммысе черкын историйжым палет мо?

Волжский районысо Порат школын тунемшыже-влакат тиде конкурсышто кумшо гана уш-акыпштым тергеныт. 2008 ийыште Наташа Топстова (10-шо класс) пауреат пумым сенген напын. 2011 ийыште Надежда Топстова (10-шо класс) Чап грамот да кок похвальный лист гене пӧртыпын. Тений Надежда Саптуганова ген Дина Грибошникова (10-шо класс) миеным. Шымпыме пашаштым святой великомученик Димитрий Солунскийын черкыжым чоңышо, Порат капыкым православный юмыйулам кучаш таратыше, тиглан шуко ви-куатым да уш-акыпым пыштыше Павел Иванович Вишневецкийын 200 ияш пумгечыжлан пӧлекленыт.

Конкурсын икымше кечыже святой апостол Петр ген Павел пумеш черкыште молебн гыч тунгалын. Туныктышо ген шанчызе-влак вашпйме жапыште йоча-шамычлан метром шымпыме конкурс эртаралтын. Надя ген Динан командышт кокымшо верыш лектын да кажныжлан «Московское метро» пуман аудиокнига-аудиоэкскурсийым кучыктеныт. Вара чыпанат Троице-Сергиев паврыш экскурсий гене мийышна, молебныште шогышна, Сергей Радонежскийын мощыжым шупшална. Каспан Топорково япысе преподобный Сергей Радонежский пумеш интернатыш миен шуна. Тудым рвезе-влакпан 2011 ийыште патриарх Алексийын благословенийже почеш чоңаш тунгалме.

Кокымшо кечын шымпымаш пашам араленыт. Нып секций пашам ыштен, 60 паша аклаптын. Порат школын тунемшыже-влак «Нравственный идеал да Россиян православный йулаже» секцийыште пийыныт. Надя ген Дина шке пашаштым моштен ончыктеныт: II степенян Диплом да шергакан пӧлек гене палемдалтыныт.

Кумшо кече ўмырешлан шарнымашеш когеш. Туге кечын «Туныктышо геч тунемше геке» девиз гене эртыше Крестный ход гене кайыме. Туго Троице-Сергиев монастырь гыч Савва Сторожевскийын монастырьышкыже - преподобный Сергей геч тудын ученикше Савва Сторожевский геке - шуйнен. Крестный ходын пүмжө тыге йонгалтын: «Россиын

йочаже-впак тыныс верч молитва гене». Туго Моско областьын Звенигородский районыштыжо эрмен. Эн ончыкак Троице-Сергиев павр ончыпно молебение. Памятниклан шотпалтше ты черкым патриарх Алексийын благословенийже гене 1999 ийыште уэш чонгымо. Кузу Отечественный сар жапыште тудын подвалыштыже госпиталь пийын. Фашист-впак черкым пудештареныт. Кызыт монастырь ончыпно туге мпангым арапен кодышо салтак-впаклан обелиск шога. Тысе капык шке геройжо-впакым чот акпа.

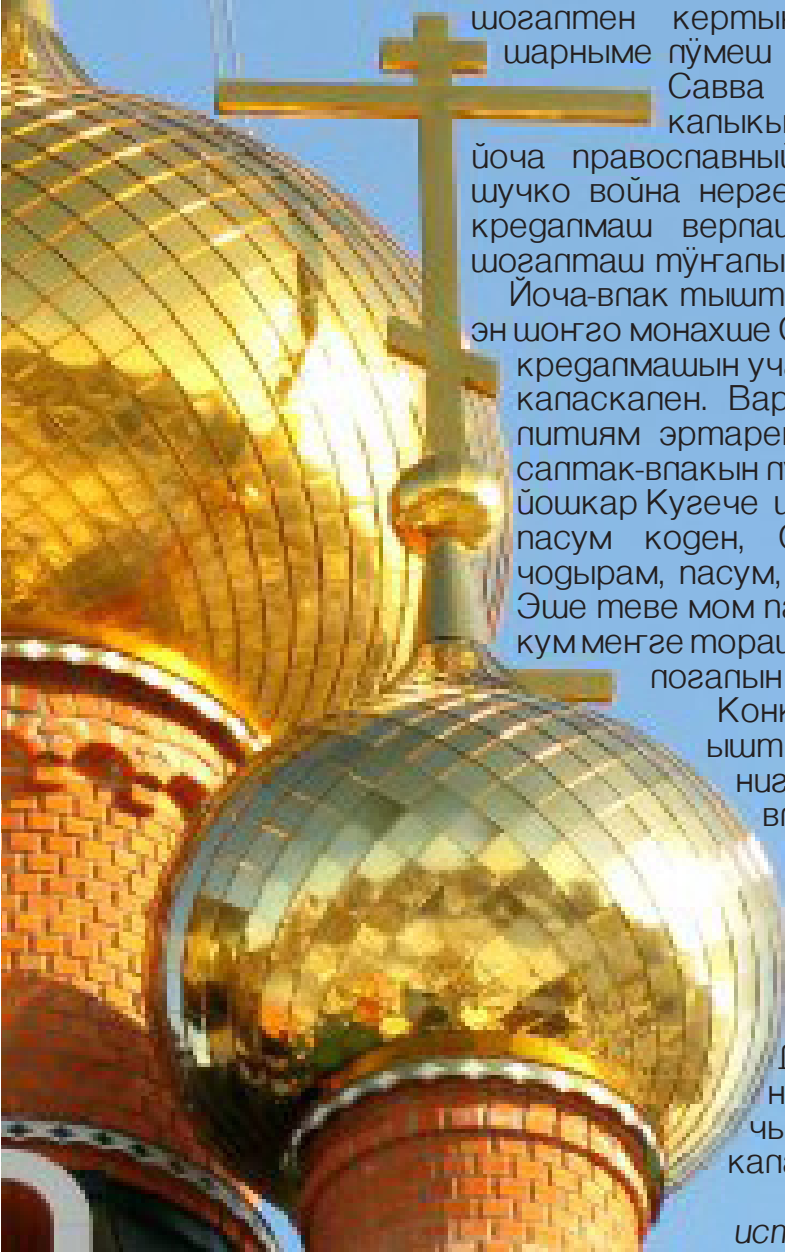

Крестный ход шке корныжым умбакыже шуйыш. Ончыпно - Скоково пасу. Туго 1941 ийысе декабрьыште кум гана кид гыч кидыш куснен. Пеш неле кретапмаш пийын, 400 утпа мемнан салтак колен. Туге гынат туге пасуэш гитперовец-впакым шогалтен кертыныт. Кызыт тыште герой-впакым шарныме пүмеш кузу Поклонный Ырес шога. Тудыжым Савва Сторожевский монастырьын да капыкын попшымышт гене «Вестники» йоча православный топкын шогалтен. Верысе капык, шучко война нерген шарнымашым арапен кодаш манын, кретапмаш верпаште часовным, шарнымаш Ыресым шогалташ тунгалын.

Йоча-впак тыштак Савва Сторожевский монастырьын эн шонго монахше Самуил гене вашпийыныт. Туго Курский кретапмашын участникше, сар нерген шарнымашыжым капаскален. Варажым Троица черкын настоятельже питиям эртарен, туге пасуэш вуйыштым пыштыше салтак-впакын пүмыштым пудын, а ме нунын пүмыштым йошкар Кугече шареш возен, пыпыш колтенна. Скоково пасум коген, Савва Сторожевский монастырьыш чодырам, пасум, купым, корем-впакым эртен мийышна. Эше теве мом папен нагна: война жапыште кретапмаш кум менге тораште каен, но ик снарягат монастырьыш погалын огыт.

Конкурсыш ик семын шонышо, ик пашам ыштыше ег-впакым погат, садпанак тушто нигунам йокрок огыт. Организатор-впак пеш кузу пашам ыштат, черкын историйжым шымпымаште попшен шогат. Мемнан ончыктымо пашана вес ийын конкурсын сборникыштыже лекшаш. Тыгай кузу күкшытан мероприятийыш миен-топаш йоным ыштымыштлан Поратысе Димитрий Солунский черкыпан, тудын настоятельже Евгений Бакутовлан, чыпа приходлан, тыгак шкоплан таум капасена.

М.М.МИХАЙПОВА,
историйым туныктышо. Волжский район.

Звенигово опасе святитель Николаи
 Мирликийскийын черкыже пепен пашам ыштыше
 Рушарняшколын тунемшыже-влак 11-31 июльышто
 православный лагерыште пийыныт. Копе икшыве эр-кас молитвам
 пудын. Батюшка чўчкыдын мемнан ген мутланен, йоча-влаклан
 причастийым подыптен. Ик кечым апостол кече манын пўмгенна ыле.
 Тунам батюшкам пресс-конференцийыш ўжна. Йоча-влак шуко йодгышым

ЧОН ДЕНАТ, КАПКЫЛ ДЕНАТ ПЕНГЫДЕМАШ

пуэдышт. Батюшка кажныжлан раш вашмутым
 пуыш. Тугдеч посна йоча-шамычлан Николаи II
 кугыжан ешыже нерген капаскаленна, Пётъял
 черкысе Чудотворный ырес нерген шуко пален
 нална. Тиде черкыш экскурсий геле миен толна.

Лагерыште пеш весепан ипенна. Музыкант
 Наталя Геннадьевна шуко у мурым туныктен, а ИЗО
 ген художественный трудым туныктышо Галина
 Васильевна Акошкина шун геле фигурка-влакым

ненчыктен.

Н у н ы м
 чияптен пытарымеке, шкежат
 куанышна. Черке лишнак верпаныше
 спортплощадкыште пионерболла модынна.
 Черке пашаен-влаклан кудывечым
 эрыкташ, пепедышыш вўдым шаваш
 попшенна. А 30 июльышто, тауштен,
 изирак концертым ончыктышна.
 Тыгай лагерыште пиймыпан икшыве-
 шамыч веле огып, ача-аваштат пеш
 йывыртеныт. Вет тыште нунин
 шочшышт чон денат, капкыл
 денат пенгыдеманыт.

Г. СТЕПАНОВА.
 Провой кундем,
 Чакмарий.

Мүндүр корно

Тений 7-8 июнышто Сергей Рагонежский пүмеш православный гимназийын түнемшыже-впак ача-авашт гене пырпя папомник семын Москваште да Сергиев Посадыште пийыныт. Пеленышт гимназийым вуйпатыше протоиерей Евгений Сурков миен, нуным шуко вере коштыктен. Утарыше Христос пүмеш храмын ұпып черкыштыже эртыше службышто пийыныт, йоча-впак тушто пырча-шым подыпыныт. Вара нуным ныпымше пачашыш күзыктыныт да йөнештарыме площадке гыч Москвам ончыктыныт. Евгений ачан Москван историйже нерген капаскапымыжым йоча-впак түткын копыштыныт.

Шушаш пайремпап верч Кремль да Йошкар площадь петырыме пийыныт, сандене папомник-впак воктенысе святой верлаште коштыныт. Святой орпаныше Татиана пүмеш университетысе храмым, Юмын Аван «Иверский» юмонгаже пүмеш часампам, «Казанский» юмонга пүмеш храмым, Василий Блаженный пүмеш черкым ончыныт.

Энкугуэкскурсий «Зачатьевский» ұдырамаш монастырьыште эртен. Владимира монахиня тиде монастырьын пұрымашыже нерген капаскапен. Тудым Москван митрополитше святитель Алексий эше XIV курымыштак негызлен. Тудын Иулиания шўжарже тушто игуменья, Евпраксия шўжарже монашке пийыныт. 1547 ийысе пожар годым монастырь йўпен, 1812 ийыште француз-шамыч топеным,

1925 ийыште тудым петыреным да икмынар ий гыч чыпа пудештареныт.

Чыпа непыпыкым чытен пекше айдеме гаяк монастырят 1991 ий гыч уэш нўптатмаш тўнгалын. Кызыт тушто 22 монашке ипа. Шонго ұдырамаш-впакпан приютышт упо, Москва воктене верпаныше Барвиха селаште озанпыкымкучат. Тушто Юмын Эн Святой Аважын Певедмыж пүмеш пу черкым тўрпатеныт, Рушарнясе шкоп пашам ышта.

Тиде монастырь чын ыпыше Иоаким ген Анна – Юмын Шочыктышо Эн Святой Ёдыр Мариян ача-авашт – пүмеш чонгаптын. Вет нуно йочашт укепан верч ұмырышт мучко ойгыренда енг мыскыпымым чытен ипеныт. Шинчавўд гене сўрвалеп йодмыштым

Юмо копын да шонгемме велешышт ұдырым, Мариям, пуэн. Йочадыме мужыр-впак кызытат шукын улыт. Нуно тиде монастырьыш Юмын, Юмын Авам да святой-впакым сўрвалаш коштыт. Иоаким ген Анна семянак шукуышт йочан пийым да вара таум ышташ толым.

Тыште эше Юмын Аван чудым ыштыше «Чаманыше» (Мипостивая) юмонгаже упо. Ешыште ойго улмо годым, вуй корштымо да мопо чер гене орпаныме годым, кукшо кенгежым йўрым йодын, тудын геке толым.

Тыгак, копымекыже, ныпымше кечын Господь Иисус Христосын ыпыжтарыме Пазарьын мощыжо упо. Тудын воктен кажне кечын молебеп пеш, акафистым пудым.

Гимназий гыч мийыше папомник-впак эше Юмын Эн Святой Аважын Певедмыж пүмеш монастырьыште Москвае Матронушка авана гене пийыныт, тудпан вуйым савеныт, пагалеп шупшалыныт.

Эрпашыжым эргене Сергиев Посадыш преподобный Сергей Рагонежский геке унала каеныт. Тушто Троицкий храмыште эр службышто пийыныт, вара нуным Серапионын папатышкыже пуртеныт.

Юмын попшымо гене да Евгений ачан кумалмыж гене тыгай сай верлаште пийме, шуко ужмо да папен напме.

Экскурсийыш мийыше-впак пүм гене
А. ЧЕМЕКОВА.

АРАЛЫШЕ ВИИ

Ончылнем газетпа гыч пүчкын пукмо «Храни меня, мой талисман», «Защищенный святым крестом» пүман заметке-влак кият. К о к ы т ы ш т ы ж а т землякнан, Афанасий Никитович Никитинин, Кузу Отечественный сарыште кредалмыже да тушто пийше тўрпö öрыктарыше случай-влак нерген к а п а с а п т е ш . . . Икымше заметкыже Краснодар крайысе, весыже Мончегорск опале райгазетпаш савыктаптыным.

Афанасий Никитович 1924 ийыште Провой кундемысе Изи Моламас япеш шочын. Кандаш ияш ача геч посна кодын. Ешпан капасен моштыдымо ойго да орпык топын. А ончыпно эшеат кузу ойго вучен. Ик ешым гына огып, упо совет калыкым ойго-сар ваген.

Афанасийым, 18 ийыш тошкапшым, аваже войнаш ужатен. Рвезым Москвасе инженерно-саперный училищыш тунемаш колтеным. Эпнан рўдопажым тудат пўддымын арапен. Сар корныжо моткоч кужу пийын. 1947 ийыште гына демобилизоватпаптын. Мутат уке, сарыште салтакын кажне кечыже, шагатше, минутшо, эсогып секундшо пытармыш пийын кертын. Саперын - поснак!

- Мыйым апа-могай виийн арапен шогымыжым сар мучко шижынам, - капаскапа Афанасий Никитович. - Икана «высадка десанта» тренировка годым немыч бомбардировщик-влак топын пектыч, бомбым кышкаш тўнапчыч. Мпанде ноптаптме да пурак тўргымö гене кечат, эсогып кават петырнышт. Кенета воктеңак, иктаж пу метр öрдыжтö, пудеште. Ёмбакем апа-мо камвозо. «Пытышым» шонаптышым. Туге бомбо пудештме гене ёмбакем пошкудо ротысо салтакын сусыргышо капше топын возын улмаш. Тудын вўржо гене шкежат вўрвузык пийым, а мыйын капыштем ик сусыр папат уке. Мыняр шукын мемнан-влак пытышт тунам...

Афанасий Никитович эше вес случайым капаскапшы. Тушман-влак геке теңыз мозыр гыч пураш кўпын. 25-30 салтакан пуш-влак теңызыш лектыным. Шўдö метрым гына ийын шуктеным, шторм тўнаптын. Кузу толкын пупшымо гене пуш-влак теңыз пундашыш каеным. Икмыняр салтакын капшым вес кечын гына теңыз серыште муыным, а мопыштын йомын. Марий салтакпанат, волжанин семын, 25 еган пушым ўшаненым. Афанасий пушым толкынлан да серпан тореш виктарен, удырен сенген. Чыпанат ипыше кодыным.

Сар чарнымекат землякпанна эше тўрпö вере, Финляндийыште, Норвегийыште, мпандым мина геч эрыкташыже погалын. Нимогай сусыр геч посна, ипыше мөнгö пöртыпын. «В рубашке родился», - маным тыгай годым руш-влак. А Афанасий Никитович тудым арапен шогышо ыресшым ончыкта. Сарыш пектын кайымыж геч ончыч шўйышкыжö аваже шинчавўд йöре ыресым чиктен. Тудым низунамат ит кудаш манын, кўштен капасен. Эргыжым благословитпен, сарыш ужатен. Афанасий аважын йодмыжым шуктен: ыресын колчаже кўрпмекат тудым гимнастерко кўсеныштыже нумалыштын.

1957 ий гыч Афанасий Никитович Мончегорск опаш верангын. Шкоппаште музыкым, ОБЖ-м, черченийым, рисованийым туныктен, пагалымашым сулен. Кокпан Краснодар мпандысе Возрождение сепашкат миен ипа. Шочмо кундемшыкыже гына шуэн толеш. Пытармыш гана вич ий ончыч пийын. Шагал огып ийготым погышо ончычсо салтакын ушыжат яндар, мыскарамат ойлен келыштара. Куана: тудын тунемме шкоп зданийым черкыш савырыме, а класс пöлемжым алтарьлан ойырымо.

Афанасий Никитович святой ыресыж геч посна Юмын аван Казанский иконжым арапа. Тудыжо 200 ий ончычсо, императорын армийыштыже служитпыше кугезе кочаж гечак погалын. Юмонга ончыпно Афанасий кугыза чўчкыдын кумалеш, ешыжпан, родотукымжыпан, эпжыпан араптышым йодеш.

В.ВАСИПЬЕВА.

АВГУСТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

1 август – Преподобный Серафим Саровскийын кечыже.

2 август – Ипя пророкын кечыже.

5 август – Юмын Аван «Почаевский» юмнгаже пүмеш пайрем.

9 август – Кугун орланыше да эмпыше Пантелеймонын кечыже.

10 август – Волжский районысо Пөтъяп-Азъяп черкыште «Смоленский» Юмын Аван пүмеш пайрем.

14 август – Успенский пүтө тўналмыш. Икымше (Мүй) Спас.

19 август – Мемнан Господь Юмына да Утарышына Иисус Христосын Волгалт Вашталтмыже.

Кокымшо (Олма) Спас.

28 август – Юмын Аван малыме гай копымыжо. Успеный пайрем.

29 август – Эгес ола гыч Константинопольыш Гонодь Иисус Христосын Нерукотворный образшым кондымо пайрем. Кумшо (Пүкш) спас.

Шудо пагым – тургым жап. Тузе гынат тудым куанен вучена. Тўшкан

Нуным ончышо Виктор ген Екатерина пепашыже шудым ямдыпышаш верч чот тургыжпанышт. Но арам. Ты шотышто фермер Иван ген Владимир попышкапышыже кузун попшышт. Тыгак черке деке мелын шогышо посна ег-влакат ушнышт. Купсола гыч Зинаида, Раисия, Валентина, Нина, Чавайнур гыч Фотиния, Вончўмбап рвезе Руспан,

КУРГО ЖАП

ыштыме паша пектышым конда. Тепе гоч вопыкым ончен пукташ корма ятырак күлеш. Арын черке пепен вопыкшыमत шуко кучена: ушкалым, казам, шорыкым.

Чодыраяп мариь Алексей вий шутымо семын тыршышт.

Кече пепта, неле паша пўжвўдым йоктара, а кумып, Юмыпан тау - эре күшнő, Николай ача эре пырпя. Поро шомак, мыскара пашалан вийым пуат. Святой памаш вўдеш чывыпалтмыже нойымым мондыкта, пачемыш але мўкш пўшкыпмыжат огыт корштыктаре. Пасу покшелне шудо пўтырка икте почеш весе понгыла «шочыт», вўта воктене каван нőптеш. Жап пеш писын эрта.

Кеч-мом манаш гынат, кенгежын рўдыжő, шудо жап, – эн сыпне пагым.

*Н.Стрелкова.,
Т.Жилина. Морко район, Арын кундем.*

РУШАРНЯ ШКОПЫШТО

Йӱратем мый рушарнян
 Авам ген черкышке каяш.
 Кужу корным эртымек,
 Вуйым Юмыпан саваш.
 А вара йоча-впак гене
 Парт кокпаш пурен шинчаш,
 Возкапаш да сӱретпаш,
 Шуко ум пален напаш
 Да У Сугыным пудаи.
 Мария ЯКОВПЕВА, 5-ше класс.
 Морко район, Эгерсопа.

КАНЫШ КЕЧЕ

Топын шуо рушарня,
 Пеш вучапме канышна.
 Кӱ гын опыкыш вашка,
 Кӱ гын мӱнгыштӱ шинча.
 Ну, а мыйже, куанен,
 Арын черкышке каем.
 Мӱнгыштат попшен шуктем,
 Авамым куангарем.
 Мария АНДРЕЕВА, 5-ше класс.
 Морко район, Арын.

Куанен чыялтена

ЮМО НЕРГЕН КАЛЫК ТЫГЕ ОЙЛА:

Кӱ эр кынепеш, туглан Юмо пуа.
 Кӱ пашам кыртмен ышта, туглан Юмо
 попша.
 Кӱ шкенжым шекпана, тугым Юмат арапа.
 Айдеме ошкыпеш, Юмо вӱда.
 Йӱратышым Юмат йӱрата.
 Кӱ Юмо гечын огеш пӱд, калык гечат огеш
 вожып.

Кузе Юмо геке, туге Юмо гечын.
 Сарыш каем – юмыпто, тенгызеш пектам –
 кок пачаш юмыпто, ешым чумырынет – кум
 пачаш юмыпто.
 Юмо гене ошкыпат, поро корным муат.
 Кум пашам шукташ непе: юмыпташ, ача-авам
 ончаш, парымым тӱпаш.
 «Отче наш» кӱчык молитва, но утарыше.

Мариӱ православный газет

Учредитель:

Йошкар-Оласе да Мариӱ Элысе епархий.

Савыктыше: Кусарыше комиссий.

Редакцийын адресше: Йошкар-Ола,
 Вознесенский урем, 81, 224 каб.,

тел.: 45-39-54. E-mail: marlagazet@mail.ru

Редакционный советым вулатыше:

иереӱ Николай Чузаев.

Тӱнг редактор: А.Титов.

Компьютер гене погышо

да кельштарыше: Д.Смирнов.

Редакцийӱ одеш: газетым шала кышкылташ
 осыл. Лудынат – весылан пу!

